

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtnā palāta)

2008. gada 15. maijā*

Apvienotās lietas C-147/06 un C-148/06

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Itālija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2005. gada 25. oktobrī un kas Tiesā reģistrēti 2006. gada 20. martā, tiesvedībās

SECAP SpA (lieta C-147/06)

pret

Comune di Torino,

piedaloties

Tecnoimprese Srl,

Gambarana Impianti Snc,

ICA Srl,

Cosmat Srl,

Consorzio Ravennate,

* Tiesvedības valoda — itāļu.

ARCAS SpA,

Regione Piemonte,

un

Santorso Soc. coop. arl (lieta C-148/06)

pret

Comune di Torino,

piedaloties

Bresciani Bruno Srl,

Azienda Agricola Tekno Green Srl,

Borio Giacomo Srl,

Costrade Srl,

I - 3584

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: Dž. Arestis [*G. Arestis*] astotās palātas priekšsēdētājs, kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

ģenerālvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*], sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 25. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *SECAP SpA* vārdā — F. Videta [*F. Videtta*], *avvocato*,

— *Santorso Soc. coop. arl* vārdā — B. Amadio [*B. Amadio*], L. Fumarola [*L. Fumarola*] un S. Bonati [*S. Bonatti*], *avvocati*,

— *Comune di Torino* vārdā — M. Kaldo [*M. Caldo*], A. Arnone [*A. Arnone*] un M. Kolarizi [*M. Colarizi*], *avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz D. del Gaico [*D. Del Gaizo*] un F. Arena [*F. Arena*], *avvocati dello Stato*,

- Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*], pārstāvis,

- Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un Ž. K. Grasijs [*J.-C. Gracia*], pārstāvji,

- Lietuvas valdības vārdā — D. Krjaučūns [*D. Kriaučiūnas*], pārstāvis,

- Nīderlandes valdības vārdā — G. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] un P. van Hinekens [*P. van Ginneken*], pārstāvji,

- Austrijas valdības vārdā — M. Frūmans [*M. Fruhmann*], pārstāvis,

- Slovākijas valdības vārdā — R. Prohazka [*R. Procházka*], pārstāvis,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Lūiss [*X. Lewis*] un D. Rekja [*D. Recchia*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2007. gada 27. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

¹ Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu

piešķiršanas procedūras (OV L 199, 54. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 13. oktobra Direktīvu 97/52/EK (OV L 328, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Direktīva 93/37”), 30. panta 4. punktu un Eiropas tiesību pamatprincipus publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā.

- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar *SECAP SpA* (turpmāk tekstā — “*SECAP*”) un *Santorso Soc. coop arl* (turpmāk tekstā — “*Santorso*”) prāvām pret *Comune di Torino* [Turīnas komūnu] jautājumā par to, vai ar Kopienu tiesībām ir saderīga Itālijas tiesību aktu norma, kas attiecībā uz būvdarbu publiskā iepirkuma līgumiem, kuru vērtība ir zemāka par Direktīvā 93/37 noteikto, paredz nesamērīgi lētu piedāvājumu automatisku izslēgšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

- 3 Atbilstoši Direktīvas 93/37 6. panta 1. punkta a) apakšpunktam tā attiecas uz “[..] būvniecības valsts līgumiem, kuru tāmes vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir vismaz 5 000 000 SDR norēķinu vienību, kas izteiktas [ECU]”.
- 4 Atbilstoši Direktīvas 93/37 30. pantam, kurš ietilpst tās IV sadaļā ar nosaukumu “Vispārīgi dalības noteikumi”, kuras 3. nodaļa attiecas uz līgumu piešķiršanas kritērijiem:

“1. Piešķirot līgumus, līgumslēdzēja iestādes pamatojas uz šādiem kritērijiem:

- a) vai nu tikai zemāko cenu;

- b) vai arī, ja līgumu piešķir saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam, uz dažādiem kritērijiem atkarībā no līguma, piem., cenu, izpildes termiņu, kārtējām izmaksām, rentabilitāti, tehniskām īpašībām.

[..]

4. Ja konkrētam līgumam piedāvājumi šķiet nesamērīgi lēti, samērojot ar būvdarbiem, līgumslēdzēja iestāde, pirms tā var šos piedāvājumus noraidīt, rakstiski lūdz sīkāku informāciju par to piedāvājumu sastāvdaļām, ko tā uzskata par pieņemamiem, un pārbauda šīs sastāvdaļas, ņemot vērā saņemtos paskaidrojumus.

Līgumslēdzēja iestāde var ņemt vērā paskaidrojumus ar objektīvu pamatojumu, ieskaitot celtniecības paņēmieni saimniecisko izdevīgumu, izvēlēto tehnisko risinājumu vai īpaši labvēlīgus nosacījumus, ko pretendents var nodrošināt, veicot būvdarbus, vai arī pretendenta piedāvātā projekta oriģinalitāti.

Ja dokumenti, kas attiecas uz līgumu, paredz to piešķirt par zemāko piedāvāto cenu, līgumslēdzējai iestādei jādara Komisijai zināms, ka ir noraidīti tie piedāvājumi, kurus tā uzskata par pārlietu lētiem.

[..]”

- 5 Direktīvas 93/37 30. panta 4. punkta saturs sīkāk izstrādātā veidā ir pārņemts Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.), 55. pantā ar nosaukumu “Nepamatoti lēti piedāvājumi”. Saskaņā ar tās pirmo apsvērumu ar Direktīvu 2004/18 vienā dokumentā ir pārstrādātas direktīvas, ko dažādi piemēro publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomās, un saskaņā ar tās 80. panta 1. punktu tā dalībvalstu tiesību sistēmās ir jātransponē vēlākais līdz 2006. gada 31. janvārim.
- 6 Piedāvājumu, kas ir nesamērīgi lēti salīdzinājumā ar izpildījumu, automātiskas neizslēgšanas pamatā esošais iemesls izriet no Direktīvas 2004/18 četrdesmit sestā apsvēruma pirmās daļas, atbilstoši kurai “Līgumu slēgšanas tiesības jāpiešķir, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, [...] kas garantē piedāvājumu novērtēšanu efektīvas konkurences apstākļos. Tādēļ ir ieteicams ļaut piemērot tikai divus piešķiršanas kritērijus — “vizzemākā cena” un “ekonomiski visizdevīgākais piedāvājums””. Šie divi piešķiršanas kritēriji ir minēti Direktīvas 93/37 30. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā un Direktīvas 2004/18 53. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā.

Valsts tiesiskais regulējums

- 7 Direktīva 97/37 Itālijas tiesībās tika transponēta ar 1994. gada 11. februāra likumu Nr. 109, kas ir ietvarlikums valsts būvdarbu jomā (*Legge quadro in materia di lavori pubblici*) (1994. gada 19. februāra *GURI* Nr. 41 kārtējais pielikums).

8 Šī likuma 21. panta 1.a punktā redakcijā, kas piemērojama pamata prāvām (turpmāk tekstā — “likums Nr. 109/94”), ir noteikts:

“Atbilstoši 1. punktā paredzētajam zemākās cenas piedāvājuma kritērijam piešķirot tiesības slēgt būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus, kuru vērtība EUR ir vienāda ar 5 miljoniem SDR vai pārsniedz to, attiecīgā iestāde veic [...] Direktīvas 93/37/EEK 30. pantā minēto nesamērīguma pārbaudi attiecībā uz visiem piedāvājumiem, kuros paredzēts samazinājums, kas ir vienāds ar vai pārsniedz visu saņemto piedāvājumu procentuālo atlaizi vidējo aritmētisko rādītāju, no tā atņemot 10 %, noapaļojot līdz nākamajai augstākajai vienībai, attiecībā uz piedāvājumiem ar attiecīgi lielāko un mazāko atlaidi, tam pieskaitot iepriekš minēto vidējo rādītāju pārsniedzozo procentuālo samazinājumu vidējā aritmētiskā rādītāja starpību.

Piedāvājumiem pievieno paskaidrojumus par svarīgākajiem cenas elementiem, kas norādīti konkursa paziņojumā vai rakstveida uzaicinājumā, kuru kopsumma nav mazāka par 75 % no konkursa pamatsummas. Konkursa paziņojumā vai rakstveida uzaicinājumā jāprecizē paskaidrojumu sniegšanas kārtība, kā arī jānorāda, kuri var būt nepieciešami piedāvājumu pieņemamībai. Paskaidrojumi netiek prasīti attiecībā uz elementiem, kuru minimālā vērtība var tikt noteikta, pamatojoties uz oficiāliem datiem. Ja prasīto un saņemto paskaidrojumu pārbaude nav pietiekama, lai izslēgtu piedāvājuma nepamatotību, pretendents tiek aicināts papildināt paskaidrojošos dokumentus un par izslēgšanu var lemt tikai pēc vēlākas pārbaudes veikšanas, kas ietver uz sacīkstes principu balstītu procedūru.

Tikai tādu būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu gadījumā, kuru vērtība ir mazāka par Kopienų robežvērtību, attiecīgā iestāde automātiski no konkursa izslēdz piedāvājumus, kuru procentuālā atlaide ir vienāda ar šā punkta pirmajā daļā noteikto vai pārsniedz to. Šo automātiskās izslēgšanas kārtību nepiemēro gadījumā, ja prasībām atbilstošo piedāvājumu skaits ir mazāks par pieciem.”

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

9. SECAP piedalījās *Comune di Torino* 2002. gada decembrī izsludinātajā uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus būvdarbu publiskā iepirkuma līgumam, kura vērtība tika novērtēta EUR 4 699 999 apmērā. Šī uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus laikā Direktīvas 93/37 piemērošanas robeža atbilstoši tās 6. panta 1. punkta a) apakšpunktam bija noteikta EUR 6 242 028. *Santorso* piedalījās analogiskā uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus, kas tika izsludināts 2004. gada septembrī un kura vērtība tika novērtēta EUR 5 172 579 apmērā. Šajā laikā Direktīvas 93/37 piemērošanas robeža bija EUR 5 923 624. Tādējādi abos gadījumos abu attiecīgo līgumu vērtība bija zemāka par attiecīgajām Direktīvas 93/37 piemērošanas robežvērtībām.
10. Paziņojumos, ar kuriem *Comune di Torino* izsludināja šos uzaicinājumus iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā, bija precizēts, ka konkurss notiks, pamatojoties uz vislielākā samazinājuma kritēriju, un ka nesamērīgi lēti piedāvājumi tiks pārbaudīti, tos automātiski neizslēdzot. Šie paziņojumi pamatojās uz *Giunta Comunale* (pašvaldības izpildorgāns) lēmumu, kas paredzēja, ka vislielākā samazinājuma kritērija piemērošana ietver “nesamērīgo” piedāvājumu pārbaudi atbilstoši Direktīvai 93/37, tai skaitā attiecībā uz līgumiem, kuru vērtība ir mazāka par Kopienas robežvērtību, tādējādi nepiemērojot likuma Nr. 109/94 21. panta 1.a punktu tiktāl, ciktāl tas paredz nesamērīgi lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanu.
11. Piedāvājumu novērtēšana ļāva SECAP un *Santorso* piedāvājumus novērtēt kā labākos no tiem, kas tika uzskatīti par tādiem, kas “nav nesamērīgi”. Pēc nesamērīgi lēto piedāvājumu pārbaudes *Comune di Torino* beigu beigās noraidīja SECAP un *Santorso* piedāvājumus, dodot priekšroku citu sabiedrību iesniegtajiem piedāvājumiem.

- 12 *SECAP* un *Santorso* šo lēmumu apstrīdēja *Tribunale amministrativo regionale del Piemonte* [Pjemontes Reģionālajā administratīvajā tiesā], apgalvojot, ka likums Nr. 109/94 līgumslēdzējai iestādei uzliek imperatīvu pienākumu izslēgt nesamērīgi lētus piedāvājumus, neatstājot nekādu iespēju piemērot uz sacikstes principu balstītu pārbaudes procedūru.
- 13 Ar 2004. gada 11. oktobra un 2005. gada 30. aprīļa spriedumiem šī tiesa attiecīgi noraidīja *SECAP* un *Santorso* prasības ar pamatojumu, ka nesamērīgi lētu piedāvājumu automātiska izslēgšana nav līgumslēdzēju iestāžu pienākums, bet sniedz tām iespēju nolemt pārbaudīt iespējamās novirzes, kas izriet no šo piedāvājumu zemās cenas, tai skaitā attiecībā uz līgumiem, kuru vērtība ir zemāka par Kopienu robežvērtību.
- 14 *SECAP* un *Santorso* par šiem spriedumiem iesniedza apelācijas sūdzības *Consiglio di Stato*. Šī pēdējā piekrit šo sabiedrību viedoklim attiecībā uz noteikuma par nesamērīgi lēto piedāvājumu automātiskas izslēgšanas saistošo raksturu, tomēr nenoraidot *Comune di Torino* argumentus, kura, pamatojoties uz statistikas datiem, norāda, ka šī norma tās neelastīgā rakstura dēļ veicināja saskaņotas darbības starp uzņēmumiem, kas vienojas par cenām, lai ietekmētu uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā iznākumu, tādējādi kaitējot gan līgumslēdzējai pārvaldes iestādei, gan citiem pretendentiem, kas lielākoties ir uzņēmumi, kas dibināti citā dalībvalstī.
- 15 Iesniedzējtiesa atsauca uz Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru, piešķirot tiesības slēgt direktīvu par publiskā iepirkuma līgumiem piemērošanas jomā neietilpstošus līgumus, līgumslēdzējām iestādēm ir jāievēro EK līguma noteikumi pamatnoteikumi, tostarp princips par nediskrimināciju pilsonības dēļ (skat. it īpaši 2000. gada 7. decembra spriedumu lietā C-324/98 *Telaustria* un *Telefonadress, Recueil*, I-10745. lpp., 60. punkts), kā arī judikatūru, kas aizliedz dalībvalstīm paredzēt noteikumus, kas attiecībā uz būvdarbu publiskā iepirkuma līgumiem, kuru vērtība pārsniedz Kopienu robežvērtību, paredz noteiktu piedāvājumu, kas tiek noteikti, izmantojot aritmētisku kritēriju, automātisku *ex officio* izslēgšanu tā vietā, lai līgumslēdzējai iestādei uzliktu

pienākumu piemērot Kopienų noteikumos paredzēto uz sacikštes principu balstīto pārbaudes procedūru (skat. it īpaši 1989. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-103/88 *Costanzo, Recueil*, 1839. lpp., 19. punkts).

- 16 Ņemot vērā šos apsvērumus un šaubīdamās par atbildi uz jautājumu par to, vai noteikums par nesamērīgi lētu piedāvājumu pārbaudi, balstoties uz sacikštes principu, var tikt uzskatīts par Kopienų tiesību pamatprincipu, kas var neļaut piemērot iespējamam tam pretrunā esošos valsts tiesību noteikumus, *Consiglio di Stato* nolēma apturēt tiesvedību lietā un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus, kas lietās C-147/06 un C-148/06 formulēti vienādi:

- “1) Vai par Kopienų tiesību pamatprincipu ir vai nav uzskatāma Direktīvas 93/37 [...] 30. panta 4. punktā iekļautā norma vai arī Direktīvas 2004/18 [...] 55. panta 1. un 2. punktā iekļautā analogiskā norma (ja uzskata, ka ir piemērojama šī pēdējā minētā norma), saskaņā ar kuru gadījumā, ja piedāvājumi šķiet esam nesamērīgi lēti salīdzinājumā ar izpildījumu, līgumslēdzējai iestādei pirms to noraidīšanas rakstiski jāpieprasa sniegt vajadzīgos paskaidrojumus par piedāvājuma saturu un tas jāpārbauda, ņemot vērā sniegtos paskaidrojumus?
- 2) Vai gadījumā, ja uz iepriekšējo jautājumu atbildēts noliedzoshi, proti, ja Direktīvas 93/37 [...] 30. panta 4. punktā iekļautajai normai vai arī Direktīvas 2004/18 [...] 55. panta 1. un 2. punktā iekļautajai analogiskajai normai (ja uzskata, ka ir piemērojama šī pēdējā minētā norma), saskaņā ar kuru gadījumā, ja piedāvājumi šķiet esam nesamērīgi lēti salīdzinājumā ar izpildījumu, līgumslēdzējai iestādei pirms to noraidīšanas rakstiski jāpieprasa sniegt vajadzīgos paskaidrojumus par piedāvājuma saturu un tas jāpārbauda, ņemot vērā sniegtos paskaidrojumus, nepiemīt Kopienų tiesību pamatprincipa pazīmes, tā tomēr netieši rada konkurences principam raksturīgas sekas vai ir uzskatāma par “principu, kas atvasināts” no konkurences principa, to aplūkojot saistībā ar pārvaldības pārskatāmības

principu un principu par diskriminācijas aizliegumu pilsonības dēļ, un tādējādi ir uzskatāma par tieši piemērojamu un pārāku par, iespējams, nesaderīgām valsts tiesību normām, ko dalībvalstis ir pieņēmušas, lai reglamentētu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kurām Kopienu tiesības nav tieši piemērojamas?”

- 17 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2006. gada 10. maija rīkojumu lietās C-147/06 un C-148/06 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī galīgā sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 18 Ar saviem jautājumiem, kas jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Kopienu tiesību pamatprincipi, kas reglamentē publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, kurš konkrēti formulēts Direktīvas 93/37 30. panta 4. punktā, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru attiecībā uz publiskā iepirkuma līgumiem, kuru vērtība ir zemāka par šīs direktīvas 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikto robežvērtību, līgumslēdzējām iestādēm tiek uzlikts pienākums tad, ja prasībām atbilstošo piedāvājumu skaits ir lielāks par pieciem, automātiski izslēgt piedāvājumus, kuri tiek uzskatīti par nesamērīgi lētiem salīdzinājumā ar sniedzamo izpildījumu atbilstoši šajā tiesiskajā reglamentējumā paredzētam aritmētiskam kritērijam, neatstājot šim līgumslēdzējām iestādēm iespēju pārbaudīt šo piedāvājumu saturu, pieprasot attiecīgajiem pretendentiem sniegt par to precizējumus.

- 19 Jāatzīmē, ka Kopienu direktīvās par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru koordinēšanu paredzētās īpašās stingrās procedūras ir

piemērojamas vienīgi līgumiem, kuru vērtība pārsniedz katrā no šīm direktīvām skaidri paredzēto robežvērtību (2001. gada 3. decembra rīkojums lietā *C-59/00 Vestergaard, Recueil*, I-9505. lpp., 19. punkts). Tādējādi šo direktīvu noteikumi nav piemērojami līgumiem, kuru vērtība nesasniedz tajās noteikto robežvērtību (šajā nozīmē skat. 2008. gada 21. februāra spriedumu lietā *C-412/04 Komisija/Itālija, Krājums*, I-619. lpp., 65. punkts).

- 20 Tas tomēr nenozīmē, ka šie pēdējie līgumi ir izslēgti no Kopienu tiesību piemērošanas jomas (iepriekš minētais rīkojums lietā *Vesteregaard*, 19. punkts). Atbilstoši pastāvīgai Tiesas judikatūrai attiecībā uz publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, uz kuriem to vērtības dēļ neattiecas Kopienu tiesību noteikumos paredzētās procedūras, līgumslēdzējām iestādēm tomēr ir pienākums ievērot Līguma pamatnoteikumus un it īpaši principu par nediskrimināciju pilsonības dēļ (iepriekš minētais spriedums lietā *Telaustria un Telefonadress*, 60. punkts; iepriekš minētais rīkojums lietā *Vesteregaard*, 20. un 21. punkts; 2005. gada 20. oktobra spriedums lietā *C-264/03 Komisija/Francija, Krājums*, I-8831. lpp., 32. punkts, un 2007. gada 14. jūnija spriedums lietā *C-6/05 Medipac-Kazantzidis, Krājums*, I-4557. lpp., 33. punkts).
- 21 Tomēr atbilstoši Tiesas judikatūrai Līguma pamatnoteikumu un vispārējo principu piemērošana līgumiem, kuru vērtība ir zemāka par Kopienu direktīvu piemērošanas robežvērtību, paredz to, ka attiecīgie līgumi ir zināmu pārrobežu interešu priekšmets (šajā sakarā skat. 2007. gada 13. novembra spriedumu lietā *C-507/03 Komisija/Īrija, Krājums*, I-9777. lpp., 29. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Itālija*, 66. un 67. punkts).
- 22 Tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamata prāvā ir jāizvērtē, ņemot vērā šos apsvērumus.

- 23 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka šis tiesiskais regulējums attiecīgajai līgumslēdzējai iestādei attiecībā uz tādu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, kuru vērtība ir zemāka par Direktīvas 93/37 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto robežvērtību, liek automatiski izslēgt piedāvājumus, kas atbilstoši šajā tiesiskajā regulējumā noteiktam aritmētiskam kritērijam tiek uzskatīti par nesamērīgi lētiem attiecībā uz sniedzamo pakalpojumu, ar vienu izņēmumu, proti, ka šis noteikums par automatisku izslēgšanu nav piemērojams, ja prasībām atbilstošo piedāvājumu skaits ir mazāks par pieciem.
- 24 Tādējādi šis noteikums, kas ir formulēts skaidri, imperatīvā un absolūtā veidā, pretendentiem, kas ir iesnieguši nesamērīgi lētus piedāvājumus, liedz iespēju pierādīt, ka tie ir īsti un nopietni piedāvājumi. Šis tiesiskā regulējuma, par kuru ir runa pamata prāvā, aspekts varētu radīt rezultātu, kas nav saderīgs ar Kopienų tiesībām, ja attiecīgais līgums, ņemot vērā tā iezīmes, var būt zināmu pārrobežu interešu priekšmets un tādējādi piesaistīt citu dalībvalstu uzņēmumus. Būvdarbu publiskā iepirkuma līgums, piemēram, varētu būt šādu pārrobežu interešu priekšmets tā vērtības dēļ saistībā ar tā tehniski sarežģīto raksturu vai būvdarbu atrašanos vietā, kas var piesaistīt ārvalstu uzņēmēju interesi.
- 25 Kā to atzīmējis ģenerāladvokāts savu secinājumu 45. un 46. punktā, šāds tiesiskais regulējums, kaut arī objektīvs un pats par sevi nediskriminējošs, varētu apdraudēt vispārējo principu par nediskrimināciju publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās, kuras ir pārrobežu interešu priekšmets.
- 26 Noteikuma par piedāvājumu, kuri tiek uzskatīti par nesamērīgi lētiem, automatisku izslēgšanu piemērošana līgumiem, kuri ir pārrobežu interešu priekšmets, var veidot netiešu diskrimināciju, praksē nostādot nelabvēlīgā situācijā citu dalībvalstu uzņēmējus, kuri, ņemot vērā atšķirīgu izmaksu struktūru, nozīmīgus apjomradītus ietaupījumus vai vēlmi samazināt savu peļņas likmi, lai sekmīgāk ienāktu attiecīgajā

tirgū, varētu iesniegt konkurētspējīgu piedāvājumu, kas tajā pat laikā būtu nopietns un reāls, bet kuru līgumslēdzēja iestāde šī tiesiskā regulējuma dēļ nevarētu ņemt vērā.

- 27 Turklāt, kā to atzīmēja *Comune di Torino* un ģenerāladvokāts savu secinājumu 43., 46. un 47. punktā, šāds tiesiskais regulējums var radīt konkurenci kropļojošas darbības un vienošanās, proti, saskaņotu darbību prakses starp valsts vai vietējiem uzņēmumiem, kas vērsta uz to, lai rezervētu šiem pēdējiem būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus.
- 28 Tādējādi noteikuma par nesamērīgi lētu piedāvājumu automātisku izslēgšanu piemērošana līgumiem, kuri ir zināmu pārrobežu interešu priekšmets, var liegt citu dalībvalstu uzņēmējiem iespēju efektīvāk konkurēt ar attiecīgajā dalībvalstī dibinātiem uzņēmumiem un tādējādi ietekmē viņu pieeju šīs valsts tirgum, kavējot brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanu, kas veido šo brīvību ierobežojumu (šajā sakarā skat. 2002. gada 17. oktobra spriedumu lietā C-79/01 *Payroll u.c., Recueil*, I-8923. lpp., 26. punkts; 2004. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-442/02 *CaixaBank France*, Krājums, I-8961. lpp., 12. un 13. punkts, kā arī 2006. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-452/04 *Fidium Finanz*, Krājums, I-9521. lpp., 46. punkts).
- 29 Piemērojot šādu tiesisko regulējumu publiskā iepirkuma līgumiem, kuri ir zināmu pārrobežu interešu priekšmets, līgumslēdzējas iestādes, kurām ir liegta jebkāda iespēja novērtēt nesamērīgi lēto piedāvājumu pamatotību un uzticamību, nevar izpildīt savu pienākumu ievērot Līguma pamatnoteikumus brīvas aprites jomā, kā arī nediskriminācijas principu, kā to pieprasa šā sprieduma 20. punktā minētā Tiesas judikatūra. Šīs iespējas liegšana ir arī pret pašu līgumslēdzēju iestāžu interesēm, jo tās nespēj novērtēt piedāvājumus, kas tām iesniegti reālas konkurences apstākļos, un tādējādi piešķirt publisko līgumu, piemērojot sabiedrības interesēs noteiktos viszemākās cenas un saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritērijus.

- 30 Pirms konkursa paziņojuma noteikumu noteikšanas publiskā iepirkuma līguma, kura vērtība tiek novērtēta zemāk par Kopienu noteikumos paredzēto robežvērtību, iespējamā pārrobežu interešu rakstura novērtēšana principā jāveic attiecīgajai līgumslēdzējai iestādei, saprotot, ka šis novērtējums var tikt pakļauts tiesas kontrolei.
- 31 Tomēr ir iespējams, ka tiesiskais regulējums valsts vai vietējā līmenī nosaka objektīvus kritērijus, kas liecina par zināmu pārrobežu interešu raksturu. Šādi kritēriji varētu būt it īpaši attiecīgā publiskā iepirkuma līguma zināma vērtība saistībā ar būvdarbu izpildes vietu. Tāpat būtu iespējams izslēgt šādu interešu pastāvēšanu gadījumā, piemēram, ja attiecīgā publiskā iepirkuma līguma ekonomiskā vērtība ir ļoti maza (šajā sakarā skat. 2005. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-231/03 *Coname*, Krājums, I-7287. lpp., 20. punkts). Tomēr jāņem vērā, ka noteiktos gadījumos robežas šķērso apdzīvotas vietas, kas atrodas dažādu dalībvalstu teritorijā, un ka šādos apstākļos pat publiskā iepirkuma līgumi ar nelielu vērtību var būt zināmu pārrobežu interešu priekšmets.
- 32 Pat tad, ja pastāv zināmas pārrobežu intereses, noteiktu piedāvājumu automatiska izslēgšana to nesamērīgā lētuma dēļ varētu būt pieņemama, ja šo noteikumu attaisno pārmērīgi liels piedāvājumu skaits, kas ir apstākļi, kurš varētu likt līgumslēdzējai iestādei pārbaudīt, izmantojot sacikstes principu ietverošu procedūru, tik lielu piedāvājumu skaitu, ka tas pārsniegtu šīs līgumslēdzējas iestādes administratīvo spēju, vai arī aizkavēšanās dēļ, ko šī pārbaude varētu izraisīt, tiktu apdraudēta projekta realizācija.
- 33 Šādos apstākļos valsts vai vietējais tiesiskais regulējums vai arī pati līgumslēdzēja iestāde varētu noteikt saprātīgu sliekšni nesamērīgi lētu piedāvājumu automatiskai izslēgšanai. Tomēr likuma Nr. 109/94 21. panta 1.a punkta trešajā daļā noteiktais piecu nosacījumiem atbilstošu piedāvājumu sliekšnis nevar tikt uzskatīts par saprātīgu.

- 34 Attiecībā uz pamata lietām iesniedzējtiesai ir jāveic visu atbilstošo abu līgumu faktu detalizēta izvērtēšana, lai pārliecinātos, vai šajos gadījumos pastāvēja zināmas pārrobežu intereses.
- 35 Tādējādi uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, ka Līguma pamatnoteikumi par brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, kā arī vispārējais nediskriminācijas princips nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru attiecībā uz publiskā iepirkuma līgumiem, kuru vērtība ir zemāka par Direktīvas 93/37 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikto robežvērtību un kuri ir zināmu pārrobežu interešu priekšmets, līgumslēdzējām iestādēm tiek uzlikts imperatīvs pienākums tad, ja prasībām atbilstošo piedāvājumu skaits ir lielāks par pieciem, automātiski izslēgt piedāvājumus, kuri tiek uzskatīti par nesamērīgi lētiem salīdzinājumā ar sniedzamo izpildījumu atbilstoši šajā tiesiskajā reglamentējumā paredzētam aritmētiskam kritērijam, neatstājot šīm līgumslēdzējām iestādēm nekādu iespēju pārbaudīt šo piedāvājumu saturu, pieprasot attiecīgajiem pretendentiem sniegt par tiem precizējumus. Tas tā nebūtu gadījumā, ja valsts vai vietējais tiesiskais regulējums vai attiecīgā līgumslēdzēja iestāde pārmērīgi lielā piedāvājumu skaita dēļ, kas varētu likt līgumslēdzējai iestādei pārbaudīt, izmantojot sacīkstes principu ietverošu procedūru, tik lielu piedāvājumu skaitu, ka tas pārsniegtu šīs līgumslēdzējas iestādes administratīvo spēju, vai arī aizkavēšanās dēļ, ko šī pārbaude varētu izraisīt, tiktu apdraudēta projekta realizācija, noteiktu saprātīgu robežvērtību, virs kuras būtu piemērojama nesamērīgi lētu piedāvājumu automātiska izslēgšana.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 36 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

EK līguma pamatnoteikumi par brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, kā arī vispārējais nediskriminācijas princips nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru attiecībā uz publiskā iepirkuma līgumiem, kuru vērtība ir zemāka par Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 13. oktobra Direktīvu 97/52/EK, 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikto robežvērtību un kuri ir zināmu pārrobežu interešu priekšmets, līgumslēdzējām iestādēm tiek uzlikts imperatīvs pienākums tad, ja prasībām atbilstošo piedāvājumu skaits ir lielāks par pieciem, automatiski izslēgt piedāvājumus, kuri tiek uzskatīti par nesamērīgi lētiem salīdzinājumā ar sniedzamo izpildījumu atbilstoši šajā tiesiskajā reglamentējumā paredzētam aritmētiskam kritērijam, neatstājot šim līgumslēdzējām iestādēm nekādu iespēju pārbaudīt šo piedāvājumu saturu, pieprasot attiecīgajiem pretendentiem sniegt par tiem precizējumus. Tas tā nebūtu gadījumā, ja valsts vai vietējais tiesiskais regulējums vai attiecīgā līgumslēdzēja iestāde pārmērīgi lielā piedāvājumu skaita dēļ, kas varētu likt līgumslēdzējai iestādei pārbaudīt, izmantojot sacikstes principu ietverošu procedūru, tik lielu piedāvājumu skaitu, ka tas pārsniegtu šīs līgumslēdzējas iestādes administratīvo spēju, vai arī aizkavēšanās dēļ, ko šī pārbaude varētu izraisīt, tiktu apdraudēta projekta realizācija, noteiktu saprātīgu robežvērtību, virs kuras būtu piemērojama nesamērīgi lētu piedāvājumu automatiska izslēgšana.

[Paraksti]